

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Isagoge Ad Amorem Divinvm

Pennequin, Pierre

Antverpiae, 1661

20. Quâ viâ amor perfectus Deum magis glorificet, agendo, an patiendo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47132)

locum mitteretur, ubi credebatur se habendam despiciat, ait, se ire ad nuptias.

Maria Ogniacensis.

Sed hoc caput Mariæ Ogniacensis claudat admiratio, quæ neminem unquam tantis doloribus excruciatum vidit quin pares pro se optaret, & cum ob sacerdotis ad lectulum orantis preces morbi sui acerbiter minui conspiceret, rogavit illum instantissimè petitione suâ desisteret: tantum illam pariendi desiderium incesserat. Meritò sanè amoris nostri erga Deum frigus accusare nos oportet, qui, quantum possumus, minimum doloris sensum refugimus, & tam operosè levationem quærimus, querelisque adstantium aures oneramus.

CAPUT XX.

Quâ viâ Amor Perfectus Deum magis glorificet, agendo, an patiando.

I. An agendo, an patiando magis probetur Amor.

Potest non uno sensu, sed pluribus agitari hæc quæstio. 1. Quæri potest quâ viâ citius homo ad perfecti Amoris culmen evadet, agendo, an patiando. 2. An majori amore opus sit ad patiendum, quàm ad agendum. 3. An majoris amoris indicium sit, multa pro amico agere, an multum pati. Triplex ille modus eodem

cuneo diffindetur, plurimumque serviet ad quorundam, qui virtutum perfectioni student, meretriciam discutiendam, dum per occasionem morbi vel alterius impedimenti, arcentur à communibus orandi exercitijs, & ut antea juvando ex charitate proximo vacare non possunt. Inde etiam suborietur lux aliqua dissipandis tenebris opportuna, quibus siccitatis, ariditatis & desolationum tempore obruantur nonnulli, dum se viribus animi destitutos & à Deo derelictos, dæmonumque odio atque ludibrio expositos arbitrantur, nec satis intelligunt per illam caliginem plus animi cum divina voluntate conformatione atque consensu demereri apud Deum gratiæ, quàm si in pulcherrimarum actionum sole magna cum voluptate & pace versarentur: auctoritate itaque primò, deinde ratione pro amore patiente rem agamus. Ac ante omnia in Jesum Christum perfectissimi amoris exemplar oculos conijciamus: cernit in illo agere, & pati, & vitæ eius telam admirabili conspiratione universam pertextunt; si rectè tamen animum advertimus totius humani generis redemptionem, quam maximè spectabant Dei consilia, Passioni potius, quàm eius actionibus attribui videbimus. 2. Eligitur à Deo Paulus, velut fax divini amoris, luce sua

2.
Christus utroque probavit, magis patiendo.

3.
Et S. Paulus.

N sua

suâ & calore orbem universum pervagatura; sed quibus potissimum adjumentis id assequetur? Ostendam illi, inquit Christus, quantum oporteat illum pro nomine meo pati; ingens scilicet in subeundis tolerandisque malis a-lacritas, & constantia in admirationem sui contuentium oculos rapier, & ad amoris mei castra sequenda fortiter æquè ac suaviter inducet.

3.
Et S. Petri
doctrina.
1. vers. cap. 4.

3. S. Petrus dum in primis illis Ecclesiæ nascentis temporibus Christianos ad hilariter & fortiter pro Christi fide mala quælibet ferenda adhortatur; Communicantes, inquit, Christi passionibus gaudete, quoniam quod est honoris, gloriæ, & virtutis Dei, & qui est spiritus eius, super vos requiescet: quasi diceret, maximis honoribus Deum à fortiter patientibus affici, in medijs malorum turbinibus firmitatem animi esse indicium inhabitantis in nos spiritus Dei, qui nihil aliud quàm divinus amor & charitas est, qui ut aurum igne, ita rebus adversis maximè probatur, & radios suos exerit.

2. Cor. c. 11.

4.
Et S. Jaco-
bi 1.

4. Unde quæso fortissima pro Apostolatu suo argumenta petit S. Paulus? à plurimorum malorum concatenatâ enumeratione, quâ se velut torque ornatum, & inter Dei amicos maximè honestarum, primosque honores adeptum existimat.

tum existimat.

5. Quid sibi vult illud S. Jacobi, *Patientia opus perfectum habet?* nisi per ipsam patientiam probari, ad quem perfectionis gradum evectæ sint virtutes. Quando, quæso, magis triumphat fides, quàm cum turbantur & miscentur omnia, & medios inter turbines atque procellas per subsidium patientiæ firma stat & inconcussa? quando spes præstantior atque illustrior, quàm cum rebus adversis oppugnata, & velut conquassata, adjuvante patientiâ de statu suo ne tantillum quidem dimovetur, dicitque cum Job: *[Etiam si occiderit me, in ipso sperabo? Idem de charitate, castitate, mansuetudine, cæterisque virtutibus, quæ non tam actione celebrantur, quàm dum in aciem cum vitijs contrarijs prodire coguntur, & patiando vincunt.]*

Ignarius Martyr multis virtutum exemplis Antiochenam Ecclesiam illustrat; sed quasi nihil egisset, cum deinde in itinere Romano à militibus pessimè haberetur, tum se incipere Christi esse discipulum gloriatus est, quasi nomen illud in pacifica virtutum exercitiorum exercitatione nondum esset promeritus.

5.
S. Ignatii
supplicia

Hoc argumentum luculentè tractatur à S. Chrysostomo inter experimenta patientiæ in exilium proficiscente, & ad Olympiadem animi

6.
Chrysosto-
mi doctrina
ex Job.

animi sui sensus intimos literis aperiens: inter rationes, quibus patientiæ primas partes in amoris perfecti schola deferendas putat, ea mihi fortissima videtur, quam ex Beati Job depromit historiâ. Cùm Deus vel Angelus aliquis supremus Dei personam gerens in Angelorum confessa Jobum à varijs virtutibus laudaret, & Dei permisso adesset Satan, invenit quod impudenter & improbè in Jobi laudatione carperet & obtrectaret: *Nunquid, ait, Job frustra colit Deum?* quasi illius virtutes essent mercenariæ, & in illis sua potiùs commoda, quàm Dei honorem cultumque spectaret; at verò postquam illum bonis omnibus, imò & libertis spoliavit, & nihilominus in tanta rerum perturbatione Jobi patientiam esset cavillatus, data est illi in corpus eius lævendi potestas; percussitque tum Jobum ulcere pessimo, & triginta morbis acutissimis per membra corporis dispersis mirum in modum ex cruciavit; atque hic demum, ubi illam adamantinam in malis tolerantiam conspexit, pudore suffusus abiit, & ne quidem alicuius impudentis objectionis umbram, quam opponeret, habuit.

Laudabatur ante Bearum Antonium magnum illud solitudinis jubar unus aliquis Religiosus, tanquam virtutibus omnibus excel-

lenter ornatus: voluit huius rei experimentum facere Sanctus senex, & cùm videret ne minimum quidem contemptum ferre posse, aliud de homine iudicium fecit, eumque compellans: Tu quidem frater, ait, similis es ædificio, quod quamvis vestibulum, & anteriorem faciem ornatam habeat, à latronibus tamen per posticum ingredientibus expugnatur, & compilatur.

Rogat Pachomium Theodorus eius discipulus, ut precibus febrim, quâ laborabat, depelleret, renuit ille, & ad patientiam ac voluntatis cum divino beneplacito conformitatem ægotum adhortatus, tandem subjunxit: *Bona quidem est abstinentia, & in oratione perseverantia; maius tamen premium infirmus, cùm patiens est & longanimis, adipiscitur.*

Senex alius à sanctimonix laude percelebris, rogatus, quænam brevior esset ad perfectam virtutum possessionem via: Si, inquit, lacesitus injurijs, & opprobrijs appetitus ferre potueris patienter, & tacere: magna enim hæc res est, & super alia mandata. Idem ferè responsum homini cõpendiosam viam ad apicem charitatis postulanti dedit S. Pater Ignatius: *Pete, inquit, à Deo gratiam multa pro illo patiendi, & brevi perfectus evades.*

Sanctam Tereſiam virginem

N 2 in

7.
Et Pachomij,

Et S. Ignatij Loiola.

Tereſia.

5.
gnatij
plicia

6.
yſſoſo
ſoſſoſſo
Job.

in amoris palæstrâ exercitatissimam in eadem sententia fuisse video, dum patiendi materiam efflagitat, aut si desit, mortem. Quid enim ais virgo Seraphica? cur mortem deprecaris, si dolore tibi carendum est? an non sunt actiones altæ quamplurimæ, quibus sponsi tui gratiam demereri possis? Ita est: sed, ut opinor, nimis delicatam esse charitatem illam arbitrabatur, quæ sponsi careret insignibus, quæ constat ex omnibus dolorum & injuriarum generibus contexta fuisse atque composita; & satis intelligebat ab eodem sponso primas partes deferri passioni, actioni posteriores.

8.
Ex Bonaventura,
Lib. 2. de
prof. Rel.
cap. 37.

S. Bonaventuram eadem duplici auctoritate confirmantem audiamus, qui de hominibus heroicæ patientiæ putat intelligi posse illa verba Deuteronomij 33. *Inundationem maris quasi lac sugent, & thesauros absconditos arenarum,* quia ex crescente amaritudine cujuslibet adversitatis, quasi lacte consolationis hilarescunt: cui subjungit rationem ex S. Gregorio petitam, qua dicit: *Majoris est meriti, adversa patienter tolerare, quam bonis operibus insudare.*

9.
Ipsius
Christi.

Quid luculentius Christi testimonio, quo Sanctam Gestrudem ob somni defectum, & noctes integras vigilando absumptas viribus exhaustam consolatur: *In infinitum,* inquit, *mibi gratius est, dum*

quis infirmus, post consumptas per vigiliam vires, illum virium defectum patienter sustinet, mihiq; offert, quam dum sanus aliquis, qui non ita difficulter vigilat, solidam noctem orationi incubit.

Accersamus etiam de cælo testes, quos in illa æternæ veritatis luce sapientissimos, suspicere merito & audire nos oportet, si vel modica rationis scintilla nobis superest. Erat Henrico Sufoni cum nonnullis jam vitæ functis & cælo receptis familiare interdum commercium; apparuit inter alios illi Ekardus, dum viveret à doctrina & sanctitate celebris, quo ipse, dum ageret in terris, usus erat per familiariter, quæq; animi angoribus & scrupulis levarat: ab hoc inquit inter alia, quæ cõpendiosior esset ad eminentem in cælo gloriam via: Magna, inquit alter, cū voluntate Dei cõspiratio, & tranquillitas firmitasque animi in adversis, & erga eos qui nos exagitant, injuriisque afficiunt, singularis benevolentia. Adfuit illi etiam alius Joannes Encurius nomine, jam cælesti gloriâ donatus, & splendore admirabili redimitus: à quo idem quæsit, quæ scilicet hominis occupatio in hac vita Deo gratior, homini ipsi utilior, & tamen molestior: Pati, inquit alter, ob amorem Dei, ipsius Dei absentiam & hominem hoc modo velut à Deo derelictum omni seipsum sui amore exuere: in quo idem

10.
Beatorum
apud Henricum
Sufonem.

idem sita est hominis Deum amatis summa patientia, & sui ipsius abnegatio Deo acceptissima.

11. Catharine Senensis ex Christo. Hanc eandem doctrinam hausit à Christo S. Catharina Senensis, quæ cum & gravissimè impleretur à dæmone, & subsidij gratiâ ad Christum confugisset, ab ipso audivit; omnem eius contra adversarium fortitudinem in crucis amore consistere, nullum aliunde robur, nullum levamen accersendum; in omnibus id maximè eligendum, quod amori proprio adversaretur, & ex ipsis afflictionibus, rebusque maximè contrarijs petendam esse animi tranquillitatem & pacem. Quæ documenta tam altè animo impressit, ut non solum res molestissimas æquo animo ferret, sed eas etiam ad instar famelicæ expeteret avidissimè, easque in delicijs reponeret. Addebat insuper, absque vexationibus & rebus adversis vitam sibi inspidam fore, & permolestam, atque ut pro amore sponsi plura & longiori tempore pati posset, libentissimè se æternæ beatitudinis fruitione ad aliquid tempus esse carituram.

12. Et Ratio. 2. 2. 7. 132. 4. 6. 1. Nunc rationibus è Sancto Thomâ petitis id, quo de agimus, confirmemus: Quo quæso argumento tuum erga aliquem amorem illustriore testatum facies, quam si difficillima quæque eius causâ abforbeas? Quid verò difficilius patitur, an agere? prius certè: quia qui

patitur, rem habet cum fortiori; qui verò agit & aggreditur, invaditque alterum, se altero fortio-rem & viribus superiorem existimat: quis porò non advertit difficilium longè esse certamen inire cum adversario! potentiori, quam cum debiliori?

2. Qui patitur, jam ipse cum molestijs & rebus adversis luctatur, & tristitiam actu oppugnantem perferenscit; qui verò aggreditur, ea ut futura contuetur.

3. Pati importat diuturnitatem temporis, & actum animi fortissimè inhaerentis bono; agere verò & aggredi potest aliquis ex subito mentis impulsu, à quo continuo potest, ut lubet, desistere.

4. Actio electionem & delectationem plerumque conjuncta secum trahit, ab inclinatione agentis & vicissitudine promanantem; pati verò, cum ab alterius voluntate & delectu dependeat, à similibus levamentis est remotissimū.

Animavit S. Gertrudem aliquando Christus rationibus non multum dissimilibus; dum propter morbum affixa lectulo ab illo quæreret; an non magis ad eius faceret laudem & gloriam, si lectulo exiliens assisteret in choro concinendis hymnis cum alijs sanctimonialibus? Minimè, inquit Christus; quia majorem capio voluptatem, dum sponsam ad beneplacitum meum infirmitate corporis

N 3 vclut

2.

3.

4.

13.

Alia Christi ad B. Gertrudem.

ANNE
UN
COG
OREM
DUM
V. M.

velut devinctam retineo, quàm cum illa suæ propensione deserviens aliorum oculos animosque actionum suarum pulchritudine in se convertit.

14.
Et similia
à bestijs.

Hoc ipsum in bestijs ipsis usu venire conspicimus: canis enim ad palum alligatus majori cum molestia vincula illa patitur, quàm, si leporem magnò labore per saltus & dumeta insequens fatigaretur & viribus deficeret: quantà vi in eodem vestigio graduque retinetur equus prælijs assuctus, dum tubam ad certamen evocantem inaudijt; quàm violentè in venatoris pugno sistitur accipiter, qui prætervolantem in aère prædam aspexit; si hæc animalia huius rei rationem tibi possent reddere, dicerent procul dubio majori virtute ac continentia opus esse, ut sibi imperent in re cum eorum natura pugnante, quàm ut inditam sibi à nativitate propensionē sequantur.

15.
Quis ex
familia
Christi.

Bellissimè dixit aliquis ex Eremi Patribus, eum, qui patienter fert injuriam, eamque facillè remittit, è Christi disciplina esse, & plenum eius spiritu: eum verò, qui quietus quidem est, & placabilis, nec injuriam alicui facit, nec ullam etiam pati vult, ex Adami esse familia, eiusque instituta sequi, eum verò, qui alterum facillè lædit, & suas ipse injurias persequitur, in Diaboli sectatoribus numerandum.

Adami.

Diaboli.

Ethnici ipsi, etsi fidei Christianæ luce destituti plus aliquid dignitatis & gloriæ in malorum generosa tolerantia, quàm in virtutum actionibus constitutum esse animadverterunt.

Philemon tibicen religionis nostræ hostis infensissimus, non publicis derisionibus, & coniectis in illam ejusque cultores opprobrijs contentus, ad carcerem, in quo detinebatur Apollonius Abbas, quasi furijs actus se contulit, ibi contumeliarum in virum sanctum plaustra evomens, eum impium, impostorem, seductorem, omnium odij & mille mortibus dignum appellat. Ad quæ Apollonius æquo animo serenoque vultu hoc solum respondit: *Misereretur tui Deus, ð homo, ut nihil eorum qua dixisti imputetur tibi ad peccatū.* Ille hæc humanissimâ compellatione fractus ad pedes viri sancti accidit ac injuriarum veniam petijt, continuoque ad Judicem, qui Apollonium in carcerem conjecerat, se confert, eum crudelitatis arguit, Christianorum innocentiam defendit, tantâque constantiâ Christianorum patronum agit, fidemque illorum atque institutum sanctissimum esse deprædicat, ut judicem in se concitaret, à quo ad mortem damnatus, cum Apollonio pro Christi gloria vitâ posuit. Tantum in hominem vitij coöpertum potuit unius viri patientia.

16.
Sententiæ
exemplū
quam ef-
ficax.
Palladius
cap. 66.

Verum

17. Verum en tibi in hoc genere
 Aliud mirabile in Abrahama Eremita.
 longè mirabilius omnium sæculo-
 rum memoriâ dignum exemplū,
 quod è S. Ephrem literis com-
 mendatum etiam ab ipso scriptore
 lumen aliquod accepit. Vicus erat
 in Syria pertinacissimis in idolo-
 rum cultu barbaris, & ferocissimis
 refertus. Ad hos Christianâ fide
 imbuendos presbyteri nonnulli,
 compluresque Monachi ab Epif-
 copo missi fuerant; sed contume-
 lijs & verberibus malè excepti ef-
 feratam illam barbariem tanquam
 omnis culturæ incapacem relinqui-
 rant. Episcopus ob tantam duri-
 tiem animi anxius tandem in Aⁿ
 brahamum senem sanctissimum,
 qui quinquaginta jam annos ma-
 gnâ virtutum exercitatione in so-
 litudine exegerat, oculos conij-
 cit, hunc licet reluctantem pres-
 byterum ordinat, ac truces illos
 barbaros eius curæ diligentiaque
 ad fidem convertendos commit-
 tit. Obedit ille, sed mirum, quan-
 tum injuriarum ab illis pertulerit.
 Cùm quodam tempore sua idola
 ab eo confraeta reperissent, in eum
 velut fera irruunt, verberibus
 contundunt, & dilacerant, & ex
 vico suo abigunt; sed paullò post
 redeuntem, ac magna cum man-
 suetudine admonentem, ut idola
 desererent, Deumque cæli terræ-
 que Dominum agnoscerent, ite-
 rum illi in rabiem ad fustes & ver-
 bera redeunt, prosternunt, pha-

gilque oneratum, fuscæ ad pedes
 alligato tanquam semimortuum,
 & brevi acturum animam, è vico
 protrahunt. Sed illè cùm paullò
 post respirasset, ad vicum regredi-
 tur, & sacellum quod ibi concin-
 narat repetit, ac Psalmos canere
 incipit: accurrit continuò barba-
 rorum colluvies, & attonita, ac
 simul novo furore correpta acer-
 rimis tormentis hominem confici-
 cere conantur, iterumque funibus
 extra vicum, ut antea, protrahunt.
 Duravit hoc certamen triennium
 integrum, quo toto tempore san-
 ctus senex nullum impatientiæ,
 nullam iracundiæ, nullum pusilla-
 nimitatis, nullam rædij signum de-
 dit: ipsis cruciatibus velut oleo
 charitas eius magis ac magis accen-
 debatur: admonebatur, blandieba-
 tur, ac delinimentis suavissimi elo-
 quij barbaros demulcebat: cui tan-
 tæ mansuetudini & patientiæ tan-
 dem victas manus illi dederunt:
 coactò enim cœtu de sancta viri
 sancti longanimitate cum admira-
 tione sermonem miscentes dixerunt:
 Nisi verus esset Deus, quem ille
 prædicat, nisi esset regnum & pa-
 radisus & alia quæ ille nobis de-
 nuntiat, nunquam tantam injuria-
 rum congeriem tam constanter &
 & tanto tempore à nobis pertu-
 lisset; sicque se totos illi permi-
 serunt: tanta fuit supra omnia mi-
 racula, cæterasque virtutes vis
 unius patientiæ.

Minu-

18.
Præcla-
rum pa-
tientia in-
dicium.

Minutius Felix in suo Octavio, cum ei obijceretur Christianos pauperes esse, & victimas tormentis cruciatibusque destinatas, se-ctamque nostram calamitatis se-ctam esse, & patientia; id potius illam honestare & ornare pluribus ostendit: Omnes, inquit, vestri viri fortes (paganos alloquitur) quos in exemplum prædicatis, ærumnis suis inclyti floruerunt, vos ipsi calamitosos viros fertis in cælum Mucium Scævola, qui cum errasset in Regem, perisset in hostibus nisi dexteram perdidisset: & quot ex nostris non dexteram solum, sed totum corpus uri, cremarique sine ullis ejulatibus per-tulerunt, cum dimitti haberent in potestate. Quam pulchrū specta-culum Deo, cum Christianus cum dolore congregitur, cum adver-sum minas, & supplicia & tormen-ta componitur, cum strepitum mortis & horrorem carnificis ir-ridens inculcat, cum libertatem suam adversus Reges & Principes erigit, soli Deo, cuius est, cedit; cum triumphator & victor, ipsi qui adversum se sententiam dixit, insultat? Vicit enim, qui quod con-tendit, obtinuit; ex quibus constat, illis etiam temporibus plus Eccle-siam nascentem ab tolerantia lau-dis & ornamentis, quam ab aliarum virtutum exercitatione retulisse.

19.
Simile
Agentis &

Actio à virtute profecta arbori æstivæ similis est, quæ frondibus

vestita & fructibus grava in-
tuentium oculos invitat & detinet;
calamitatem verò hyemalis arbor
nobis repræsentat, quæ folijs fru-
ctibusque destituta nihil in se ha-
bet invitamenti aut voluptatis: à
solo Dei amore vires sibi accersit,
& solo illi placendi desiderio ad
difficillima quæque aggredienda
& superanda compellitur; atque
hinc est quòd majorem apud ho-
mines laudem & ampliorem apud
Deum gratiam conciliat.

Insignis ille Brasiliæ Thaumaturgus Iosephus Anchietae Societate Jesu, cum in illis regionibus Provinciale ageret, in nostrum ordinem Joannem Ferdinandum opificio latonum admisit, his eum verbis compellans: *Ioannes, B. Virgo jussit te in Filij Societatem admit-terem; tu mihi hanc habe gratiam, ut cum post octiduum in calum receptus fueris, mei memineris.* Ille die inse-quenti in collegium & infirmorum cubiculum delatus septimo die, in coronâ fratrum, omnibus Sacramentis munitus, febri extin-ctus est: de quo ad astantes P. Iosephus verba faciens, cum septiduo, quo in Collegio æger jacuerat, ob patientiam, amorem-que Dei inter patiendum arden-tissimum, plus apud Deum meriti collegisse pronuntiavit, quam nonnulli eorum qui aderant, plu-ribus annis suis actionibus quoti-dianis sibi comparassent: primas scilicet

patientia
ductum ab
arbore.

20.
Patientia
fructus in
Joanne
Ferdinan-
do,

scilicet ibi etiam tulit amor patientis.

In Carme-
liana.

Evocatus est aliquando P. Balthazar Alvarez ad Monialem Carmelitanam cum suprema ægritudine colluctantem, ivit ipse licet febricitantem laboraret, & cum ægra ægens, vires illi defecere, vel potius, ut altantium sanctimonialium quædam opinata sunt, mens illi in arcanorum cognitionem quasi à sensibus abalienata, rapta fuit, quod facies eius ad instar Seraphini ardore cælesti succensa testari videbatur: is ergo ad se reversus dixit, Deum illi moniali magnam in celo apparasse gloriam, quâ paullo post potiretur, & octo mensibus, quos cum morbo confluctans patienter exegerat, plus accumulasse meriti, quàm nonnullæ aliæ bene sanæ pluribus annis congregassent: ita patientia amori conjuncta & in hac vita cæteris virtutibus quæstuosior est; & in altera apud Iudicem ad coronam & præmium illustrior & fructuosior.

Inviserat idem Pater Balthazar aliquem è nostris Patribus lectulo affixum, quem cum eo nomine plurimum angere videret, quod orationibus, & confessionibus audiendis, & habendis concionibus, alijsque charitatis officijs erga proximum vacare non posset, hæc illi quasi ex Deo hausta asseveranter dixit, Deum plura facere homi-

nem, qui voluntatis divinæ legibus acquiescens patienter morbum tolerat ad mensam integrum, quàm si idem ille annum totum varijs erga proximum exercitijs & laboriosis muneribus diligenter impenderet.

Iidem vir ille totâ Hispaniâ celeberrimus Joannes Davila Sacerdoti morbo laboranti per literas respondit, ne inspiciat, quid agere posset, si sanus esset, sed quomodo in illa sua ægritudine plurimum placere possit Deo: in quo bonorum nostrorum summa consistit: utque jumentum molam versatilem oculis clausis circumagens, & à molæ centro nunquam se junctum; per diem integrum bonæ farinæ plurimum molit, ita patientis animus voluntati divinæ tanquam centro suo per amorem semper inherens mirum quantos faciat in virtute progressus, quantumque mercedis pro altera vita exagget. Unde satis mirari non possum, querulas animas, quæ quasi per morbi occasionem ab omni spe promovendæ Dei gloriæ deciderint, non tam de ægritudine, eiusque incommodis conqueruntur, quàm istam jacturam sentire sibi videntur, quasi Deus earum egeret operâ, & de utilioribus operarijs providere sibi non posset: vel potius quasi ipsæ pro operarijs preces fundendo, & in eum finem molestias doloresque Deo offerendo,

○

rendo,

21.
Ex mor-
bo.

rendo, plus ad lucrum animarum divinæque gloriæ augmentum momenti adferre non possent, quàm dum in similes querelas abeunt, & à pacificâ morbi tolerantia per inutilia desideria non sine amoris divini dispendio miserabiliter divagantur.

22. Imponamus coronidem huic capiti, magni Salmeronis testimonio; qui hanc objectionem pertractans, An non utilius mortalibus, & ad Dei honorem fuisset illustrius, Christû, diutius inter homines versari, quàm post triginta trium annorum decursum morre defungi, & tam singulare virtutum suarum exemplar hominum oculis subtrahere. Respondet, Christum Dominum in cruce, in tam supremo atque heroico gradu virtutum se omnium exhibuisse exemplar, ut major inde in Deum gloria, & ad nos meriti, & exempli redundarit beneficium, quàm si semper unâ nobiscum vixisset, & nos vitæ exemplo verboque docuisset: præterea Christi charitatem morte tam acerbâ detestam atque manifestatam tanti esse splendoris & efficaciam, ut nulla vitæ etiam longissimæ merita illam æquare possint: denique mortem crucis tantâ patientiâ à Christo toleratam ad vitij fugam virtutisque amorem in nobis excitandum plus attulisse stimuli atque momenti, quàm vitæ illius innocentissima, &

Ex Christi
passioac.
Lib. 10.
traç. 3. ad
7. arg.

varijs virtutum luminibus & documentis referta & multis annorum millibus nobiscum traducta adferre potuisset: qui doctissimi hominis sensus ad posteros etiam literis commendatus, quantum ad patientiæ cum charitate conjunctæ supra cæteras virtutes præstantiam faciat, nemo est qui non videt.

C A P. XXI.

De quarto gradu amoris perfecti, quo homo continuo Dei præsentia frui nititur.

Quartum gradum amoris perfecti ab Angelico Doctore assignatum dixi hunc esse, quando amicus amico desiderat convivere, eius delectari conspectu, colloqui recreari, illum quàm potest amicissimè, & ut illi collibitum est, tractare, eumque præsentem omnibus obsequijs officiisque colere, atque demereri; qui gradus ceteris altior est, tresque alios præsupponit, estque amoris genio ac indoli conformior: qui semper majorem cum amico conjunctionem affectat, donec de duobus unum quodammodo inseparabiliter efficiat.

Huius gradus condiciones & officia, ex humanis amicitijs propius

L. Amor
amantem
amato
gi petit.

2.